Kyrkomötet
Förvaltarskapsutskottets betänkande 2026:3

Klimatredovisning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2026:36, Klimatredovisning och klimatbudget, och motion 2026:73, Redovisning av arbetet för klimatneutralitet 2030.

När det gäller förslaget om utökad klimatredovisning konstaterar utskottet att arbete med mätning, uppföljning och redovisning redan pågår inom ramen för färdplanen för klimatet samt att grundläggande klimatdata redan finns tillgänglig för alla nivåer inom Svenska kyrkan. Utskottet delar motionärens uppfattning att det återstår arbete innan Svenska kyrkan kan beskrivas som en kyrka som tar klimatansvar, men bedömer att fokus i nuläget bör ligga på att genomföra och förankra redan fattade beslut snarare än att införa ytterligare krav på rapportering.

Utskottet föreslår därför att motion 2026:36 avslås

Vad gäller förslaget om behovet av en mer sammanhållen redovisning av Svenska kyrkans arbete för klimatneutralitet 2030 delar utskottet motionärernas slutsats att en sammanhållen redovisning av status och progression mot målet om klimatneutralitet stärker transparensen och uppföljningen av klimatarbetet. Utskottet menar att en sådan redovisning bör omfatta såväl uppföljningen av färdplan för klimatet som genomförandet av de bestämmelser i 46 kap. kyrkoordningen om hållbar förvaltning av prästlönetillgångarna som kyrkomötet beslutade om 2025.

Utskottet föreslår därför att motion 2026:73 bifalls.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning **1**

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut **3**

Motionernas förslag **3**
Motion 2026:36 av Lennart Adell Kind m.fl., Klimatredovisning och klimatbudget 3
Motion 2026:73 av Cecilia Rogne m.fl., Redovisning av arbetet för klimatneutralitet 2030 3

Bakgrund **4**
Tidigare behandling i kyrkomötet 4
Kyrkomötesuppdrag om uppföljning av färdplan för klimatet 4
Kyrkoordningen om tillsyn av prästlönetillgångarna 4
Uppföljning av särskilda insatser 4
Svenska kyrkans färdplan för klimatet 4
Prästlönetillgångarna 5
Styrning 5
Lagkrav och frivilliga initiativ 5
Klimatbudgetering och målstyrning 5
Klimatstyrning i kyrkoordningen 6
Utsläppsredovisning 6
Stöd i arbetet med färdplanen för klimatet 7

Utskottets överväganden **8**
Klimatredovisning och klimatbudget 8
Redovisning av arbetet för klimatneutralitet 2030 8

Särskild mening **9**

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att
1. avslå motion 2026:36, punkt 1,
2. avslå motion 2026:36, punkt 2,
3. avslå motion 2026:36, punkt 3,
4. avslå motion 2026:36, punkt 4,
5. avslå motion 2026:36, punkt 5,
6. avslå motion 2026:36, punkt 6,
7. avslå motion 2026:36, punkt 7,
8. avslå motion 2026:36, punkt 8,
9. avslå motion 2026:36, punkt 9,
10. avslå motion 2026:36, punkt 10,
11. bifalla motion 2026:73.

Motionernas förslag

Motion 2026:36 av Lennart Adell Kind m.fl., Klimatredovisning och klimatbudget

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att
1. återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär krav på klimatredovisning för stift, pastorat och större församlingar,
2. ta fram ett nationellt ramverk för klimatbudgetering inom Svenska kyrkan,
3. utforma gemensamma principer för mätning och redovisning av klimatutsläpp inom Svenska kyrkans verksamheter,
4. säkerställa att klimatpåverkan från fastigheter, resor, inköp, kapitalförvaltning, livsmedelsinköp samt skogs- och markförvaltning inkluderas i klimatredovisningen,
5. ta fram nationella klimatmål och delmål för Svenska kyrkans verksamheter i linje med Parisavtalets mål om att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader,
6. integrera klimatbudgetering i Svenska kyrkans ordinarie verksamhetsstyrning, verksamhetsplanering och ekonomiska uppföljning,
7. utveckla stödmaterial, utbildningar och rådgivning för församlingar, pastorat och stift kring klimatbudgetering och klimatomställning,
8. utveckla gemensamma indikatorer för uppföljning av klimatpåverkan inom Svenska kyrkans verksamheter,
9. årligen redovisa Svenska kyrkans samlade klimatpåverkan och arbetet med att nå uppsatta klimatmål till kyrkomötet,
10. främja erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel inom Svenska kyrkans klimatarbete.

Motion 2026:73 av Cecilia Rogne m.fl., Redovisning av arbetet för klimatneutralitet 2030

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att årligen till kyrkomötet lämna en sammanhållen redovisning av aktuell status och progressionen av Svenska kyrkans färdplan för klimatet och prästlönetillgångarnas förvaltning.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötesuppdrag om uppföljning av färdplan för klimatet

Kyrkomötet 2023 behandlade mätning och redovisning av klimatutsläpp genom att uppdra åt kyrkostyrelsen att införa verktyg för uppföljning av målen i färdplan för klimatet, KmSkr 2023:5. Skrivelsen slutbehandlades på kyrkomötet 2025 i KsSkr 2025:3:

> Uppdraget har färdigställts och färdplanens verktyg för uppföljning av effekt- och etappmål har utvärderats och utvecklats. Insatser har gjorts för att uppföljningen på ett samlat och visualiserat sätt ska göras tillgänglig i relevanta kanaler.
>
> Följande delar har ingått i uppdragets genomförande:
>
> - Vidareutveckling av hållbarhetsrapporten i Visa (Svenska kyrkans verktyg för analys och visualisering av verksamhetsstatistik) med utökad datainsamling. Statistik har lästs in även för stiftskanslier och den nationella nivån. Utsläppsdata för flygresor samt inköp av varor och tjänster har importerats. Utsläppsdata över inköp av varor och tjänster har tagits in via miljöspendanalys, vilken baserats på kategoriserade fakturor.
> - Planering och genomförande av utbildningsinsatser om användning av Visa Hållbarhetsrapport.
> - Planering och publicering av en visuellt tillgänglig rapportering på Kornet över status på etappmål och effektmål baserade på den årliga sammanfattade statusrapporten för etappmålsuppfyllnad.
> - Omvärldsspaning om klimatneutralitet gällande pågående utveckling av internationella standarder och regelverk bland annat på EU-nivå.

Kyrkoordningen om tillsyn av prästlönetillgångarna

Kyrkomötet 2025 beslutade enligt förvaltarskapsutskottets betänkande F 2025:1 Hållbart skogsbruk om ändringar i 46 kap. kyrkoordningen om prästlönetillgångarna med ikraftträdande 1 januari 2026. I ett nytt tillägg till 46 kap. 5 § gäller att ”Kyrkostyrelsen ska årligen till kyrkomötet redovisa iakttagelser från tillsynen av förvaltningen.” Ett nytt förtydligande i 46 kap. 3 § 2 st, ger att ”Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna och om tillsynen över förvaltningen.”

Förvaltarskapsutskottet uttryckte i samma betänkande tillit till att kyrkostyrelsen ges möjlighet att utveckla formerna för uppföljningen, med ett förtroende för stiftens kompetens och förutsättningar.

Uppföljning av särskilda insatser

Svenska kyrkans färdplan för klimatet

År 2024 publicerades slutrapporten för första etappen 2020–2023 med redovisning gentemot etappmål för att nå effektmålen 2030. Sedan 2025 presenteras årliga statusrapporter till kyrkostyrelsen. Planen är att lägga upp statusrapporterna på www.svenskakyrkan.se/klimat efter att de har behandlats av kyrkostyrelsen. Insamling av data, kvalitetssäkring och analys gör att rapportering är klar för redovisning till kyrkostyrelsen i september varje år, avseende föregående kalenderår.

Prästlönetillgångarna

Kyrkostyrelsen genomför ett utvecklingsprojekt kring tillsynen över prästlönetillgångarna. Tillsynsrapport för prästlönetillgångar 2025 har delvis utvecklats i förhållande till de nya bestämmelserna. En mer utvecklad uppföljning sker för 2026 års förvaltning och framåt. Arbetet redovisas i kyrkostyrelsens skrivelse 2026:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden, avsnitt 3.3:

> […] Ett utvecklingsarbete pågår som syftar till att etablera en utvecklad tillsyn som genom uppföljning, samråd, stöd, råd och hjälp ger stiften goda förutsättningar att utveckla ett mer hållbart skogsbruk. Under året har ett stödmaterial gällande de nya bestämmelserna tagits fram och utvecklingsarbete pågår genom utveckling av tillsynsrapporten, framtagande av modell för verksamhetsnära mål […]. Svenska kyrkans kommunikation om prästlönetillgångarna har utvecklats […].
>
> Tillsynsrapporten för 2025 har utvecklats genom att anpassa strukturen till den gemensamma inriktningen i 46 kap. 8 § kyrkoordningen. I samband med detta har ny information inhämtats från stiften i relation till de nya bestämmelserna. Fortsatt utvecklingsarbete sker inför nästa års tillsynsrapport bland annat i relation till stiftens verksamhetsnära mål.

Styrning

Lagkrav och frivilliga initiativ

Sedan 2024 regleras hållbarhetsrapportering för organisationer i svensk lag genom ett EU-regelverk. Ingen av Svenska kyrkans enheter når upp till de tröskelvärden som krävs för att omfattas av lagkraven. För organisationer som omfattas har ett ramverk för hållbarhetsredovisning tagits fram genom ESRS (European Sustainability Reporting Standards). Under 2026 pågår inom EU ett arbete med förenklade ramverk för mindre företag och organisationer som inte omfattas av kraven.

EU:s direktiv om tillbörlig aktsamhet i fråga om hållbarhet (CSDDD, Corporate Sustainability Due Diligence Directive) utgör ett standardiserat ramverk för hur hållbarhetsrisker och hållbarhetspåverkan ska identifieras, hanteras, styras och följas upp. Båda regelverken har emellertid försvagats genom de senaste Omnibus-processerna inom EU.

När det gäller mål och indikatorer i linje med Parisavtalet är Science Based Targets initiative (SBTi) det mest välkända internationella ramverket. SBTi vänder sig främst till företag och innebär att anslutna organisationer frivilligt åtar sig att fastställa vetenskapligt baserade utsläppsmål i linje med Parisavtalets ambitioner samt att öppet redovisa sina resultat.

Klimatbudgetering och målstyrning

På en övergripande nivå utgör färdplan för klimatet i stora delar ett nationellt ramverk. Redovisning av progressionen mot målen på alla målnivåer rapporteras till kyrkostyrelsen. Genom arbetet med målen sker en form av utsläppsbudgetering med tydliga vetenskapligt baserade mål och indikatorer, där så är möjligt. Progressionen mot målen på samtliga målnivåer rapporteras till kyrkostyrelsen.

Församlingar, pastorat och stift har möjlighet att följa upp sin klimatpåverkan genom olika verktyg som stöds av den nationella nivån. Genom att omsätta färdplanens målområden och indikatorer till mål som är relevanta för den egna verksamheten möjliggörs lokal styrning av utsläppsminskningar.

Den nationella nivån har tagit fram färdplansbaserade miljömål och indikatorer som integreras i den löpande planeringen och rapporteringen. Hållbarhetsrapportering, inklusive uppgifter om utsläpp, redovisas varje år i hållbarhetsnoter i kyrkostyrelsens skrivelse 2 till kyrkomötet, Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå. Klimatbudgetering tillämpas ännu inte på nationell nivå. Vid den omfattande renoveringen av kyrkokansliet i Uppsala prövades dock klimatbudgetering på projektnivå, vilket resulterade i en halvering av utsläppen från den mest utsläppsintensiva materialkategorin.

Flera stift och församlingar använder färdplansanpassade mål och uppföljningsmetoder, framför allt de drygt hundra enheter som arbetar systematiskt med hjälp av Svenska kyrkans miljödiplomering. Det stora flertalet församlingar och pastorat bedriver sannolikt inte ett sådant arbete. Någon uppföljning av hur färdplanen används för mål- och verksamhetsstyrning på lokal nivå finns inte idag.

Klimatstyrning i kyrkoordningen

Motion 2026:36 föreslår att nya bestämmelser införs i de delar av kyrkoordningen som reglerar ekonomisk styrning, verksamhetsuppföljning och förvaltarskap för stift, pastorat och *större* församlingar. Det framgår inte närmare var gränsen för en större församling ska dras, det vill sägas vilka församlingar som ska undantas de obligatoriska kraven, Motionens avsikt får dock förstås som att avsikten är att undanta mindre församlingar från en administrativ belastning som klimatstyrning kan medföra. Oavsett var gränsvärdet sätts så är det rimligt att anta att pastorat och stora församlingar står för en absolut majoritet av utsläppen.

En ändring i kyrkoordningen skulle kunna omfatta 47 och 49 kap. 4 § avseende bestämmelserna om budget i församlingar och stift samt i anslutning till bestämmelserna om årsredovisning i 47 kap. 9–10 §§.

Utsläppsredovisning

Klimatutsläppsdata redovisas genom en nationell uppföljning av Svenska kyrkans församlingar, pastorat och stift i Svenska kyrkans visualiserings- och analysverktyg (Visa). I Visa finns bland annat uppgifter om energianvändning och energiproduktion baserade på årliga data från den obligatoriska SCB-enkäten Ekonomisk redogörelse, men även uppgifter om klimatutsläpp från tjänsteresor och inköp. Visa innehåller årligen uppdaterade klimatdata på stifts-, pastorats- och församlingsnivå. Data för föregående år samlas in och kvalitetssäkras inför publicering under juni.

Utsläppsredovisningen bygger på metoder i Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet), vilket är den internationella vetenskapligt accepterade metoden för klimatutsläppsrapportering. Det är uppbyggt kring redovisning inom tre så kallade scope, där de två första avser utsläpp från verksamheten, såsom drift av ägda fordon, energiförbrukning och de krematorierelaterade utsläppen. Dessa utgör de direkta eller verksamhetsnära utsläpp som en organisation normalt har relativt stor möjlighet att påverka.

Utsläppen i scope tre är indirekta utsläpp och där beräknas utsläpp från bland annat inköp, avfallshantering, tjänsteresor och investerat kapital. Det är utsläpp som är svårare att direkt påverka, eftersom de ofta uppstår utanför den egna verksamheten, exempelvis vid tillverkning och transport av inköpta varor och tjänster. Det konstateras generellt att en mycket stor andel av en organisations utsläpp ligger i detta tredje scope, men att det är också där det är svårast att göra beräkningar.

Färdplan för klimatet arbetar med utsläppsredovisning för alla scope, också inklusive skogs- och markförvaltningen. Utsläpp från fastighetsförvaltningen, både från drift och inköp, utgör Svenska kyrkans i särklass största utsläppsområde. Detta beror främst på att en stor andel av kyrkans samlade inköp är kopplade till fastighetsförvaltningen.

Ambitionen, i linje med SBTi och GHG-protokollet, är att all verksamhet i Svenska kyrkan ska klimatutsläppsredovisas. Allt går idag att utsläppsberäknas, men graden av kvalitet för en meningsfull styrning varierar fortfarande. Utsläppsberäkningsmetoder och principer är fortsatt ett pågående utvecklingsarbete internationellt sett, i synnerhet gällande utsläpp från inköp.

Stöd i arbetet med färdplanen för klimatet

Med utgångspunkt i den årligen uppdaterade informationen i Visa har enkla mallar för klimatutsläppsrapporter tagits fram. Dessa kan församlingar, pastorat och stift själva ta fram och använda. Klimatutsläppsdata i Visa utgår från schabloner och genomsnitt som årligen förbättras genom mer och bättre information. Församlingar kan göra rapportuttag från Visa, vilket lämpar sig väl som ett första steg för att få en samlad bild av sina utsläpp, identifiera vilka utsläppsområden som är störst och vilka färdplansmål man behöver fokusera på för att nå målen. Verktyget är i vissa delar ännu inte optimalt för jämförelser över tid, framför allt när det gäller inköpsdata. Den nationella nivån prioriterar arbetet för att förbättra förutsättningarna för jämförelser mellan år.

Som komplement till de klimatdata som finns tillgängliga i Visa kan enheter använda kyrkostyrelsens redovisningsråds mall för förenklad hållbarhetsredovisning. I denna kan enheterna själva fylla i information inom alla dimensioner av hållbar utveckling. Mallen ger större möjlighet att inom energi- och reseområdet få mer exakt utsläppsinformation för uppföljning och jämförelser över tid.

Svenska kyrkans begravningsverksamhet har en guide för klimatberäkningar som tar upp olika verktyg för klimatberäkning tillsammans med en reflektionsdel kring avgränsningar och prioriteringar.

Ett nationellt ramavtal möjliggör detaljerad klimatutsläppsrapportering i ett webbbaserat verktyg för församlingar, pastorat och stift, i enlighet med internationella standarder. Församlingar och pastorat kan använda verktyget utan kostnad. I verktyget kan också mer exakta beräkningar av utsläpp från inköp göras för de som kommit så långt i sin utsläppsredovisning.

Utbildningar och stödmaterial för arbete med policyer inom olika målområden, för arbetet med själva färdplanens målområden och för rapportering finns på intranätet Kornet. Nytt material tas kontinuerligt fram i takt med att färdplansfinansierade projekt genomförs i samverkansformer mellan stift och församlingar. Kyrkostyrelsen beslutar om projekttilldelningen och har således kontroll över prioriteringar och möjlighet att styra tilldelningen utifrån de områden som bedöms vara särskilt viktiga för att nå effektmålet 2030. Statusrapporterna utgör ett stöd för dessa prioriteringar, både för kyrkostyrelsen och färdplanens operativa grupper inom varje etappmålsområde. De operativa grupperna leds av stiften i samverkan.

Utskottets överväganden

Klimatredovisning och klimatbudget

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:36.

Utskottet hänvisar till kyrkomötets behandling av ett likartat ärende 2023 då kyrkostyrelsen uppdrogs att införa verktyg och metoder för mätning och redovisning av klimatpåverkan inom ramen för färdplanen för klimatet. Utskottet konstaterar att detta arbete pågår och att motionen delvis aktualiserar frågor som redan omfattas av tidigare beslut. Vidare finns idag möjligheten för alla församlingar att hämta en grundläggande klimatberäkning genom det inomkyrkliga visualiseringsverktyget Visa.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det återstår arbete innan Svenska kyrkan kan beskrivas som en klimatsmart kyrka och inte minst ett förankringsarbete för att få alla delar av kyrkan delaktiga i arbetet. Samtidigt konstaterar utskottet att arbetet med klimatredovisning och uppföljning redan pågår inom ramen för färdplanen för klimatet och att motionen delvis omfattar frågor som redan beslutats. Ett bifall till motionen skulle dessutom innebära ytterligare krav på uppföljning och rapportering i ett skede då förankringen och genomförandet av färdplanen fortfarande pågår. Utskottet menar därför att fokus nu bör ligga på att genomföra och utveckla redan beslutade åtgärder snarare än att införa nya krav.

Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Redovisning av arbetet för klimatneutralitet 2030

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2026:73.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det finns ett behov av att på ett sammanhållet sätt redovisa aktuell status och progression av Svenska kyrkans färdplan för klimatet och prästlönetillgångarnas förvaltning avseende klimatet.

Utskottet konstaterar att det redan i dag finns flera redovisningar, bland annat inom ramen för Svenska kyrkans färdplan för klimatet och kyrkostyrelsens tillsyn över prästlönetillgångarna. En sammanhållen redovisning bedöms emellertid nödvändig för att underlätta uppföljning, bidra till ökad förståelse för genomförda åtgärder och ge såväl förtroendevalda som andra intressenter en tydligare bild av hur Svenska kyrkans arbete för klimatneutralitet framskrider.

Utskottet menar att en sådan redovisning bör omfatta såväl uppföljningen av färdplan för klimatet som genomförandet av de bestämmelser i 46 kap. kyrkoordningen om hållbar förvaltning av prästlönetillgångarna som kyrkomötet beslutade om 2025, avseende klimatet.

Utskottet vill samtidigt framhålla att önskemålet inte är att skapa ett nytt rapporteringssystem utan att skapa en sammanhållen redovisning genom att på ett ändamålsenligt sätt sammanföra och synliggöra information som redan tas fram.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen bifalls.

Uppsala den 2 oktober 2026

På förvaltarskapsutskottets vägnar

Isak Vencu Öhrlund, ordförande

Per Söderberg, sekreterare

Beslutande: Isak Vencu Öhrlund, ordförande, Ingrid Åberg, Denise Norström, Magnus Johansson, Niklas Lindberg, Jörgen Åkesson, Kenneth B Ferm, Anneli Kihlstrand, Karl-Gunnar Svensson, Bert-Åke Näslund, Ylva Larsson, Marie Buhr, Fredrik Siösteen, Ingvar Jonsson och Martina Elfström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ann-Charlotte Kassberg, Markus Svensson, Kicki Lidén, Kim Sanfridsson, Lena Arman, Gunilla Franzén, Kerstin Petersson, Petter von Sydow, Lena Östholm Munkberg, Pia Sterner och Magnus Nilsson.

Biskop Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Jag lämnar en särskild mening mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2026:36. Motionen lyfter bland annat fram vikten av en klimatredovisning, ett nationellt ramverk för klimatbudgetering och integrering av densamma i Svenska kyrkans ordinarie verksamhets- och ekonomiska styrning.

En sammanhållen gemensam redovisning av kyrkans arbete och progression inom området på alla nivåer är avgörande för ett effektivt hållbarhetsarbete och för att en klimatredovisning och budgetering ska vara möjlig.

Idag pågår arbeten inom områden som kan relateras till motionens intentioner inom arbetet med Färdplan för klimatet, dessa uppföljningsindikatorer kan utvecklas ytterligare. Det är även möjligt att bygga vidare på Svenska kyrkans hållbarhetsmål för att arbeta mot ett gemensamt ramverk och en framtida klimatbudgetering. Detta arbete kräver att både Färdplan för klimatet och hållbarhetsmålen förankras ytterligare och blir mer kända inom verksamheten. Kyrkan arbetar även med miljödiplomering, ett annat verktyg som kan användas inom området, men fler verksamheter behöver anslutas till arbetet.

Lena Östholm Munkberg